



ČESKOSLOVANSKÁ AKADEMIE OBCHODNÍ

střední odborná škola

Praha 2, Resslova 5



MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

školní rok: 2010/2011

- 1) Úvod**
- 2) Charakteristika školy**
- 3) Analýza současného stavu na škole**
- 4) Garant programu a spolupracovníci**
- 5) Cíle prevence na škole**
- 6) Prevence – obsah a aktivity**
- 7) Metody při realizaci prevence**
- 8) Postup školy v případě podezření na šikanu**
- 9) Výchovné poradenství**
- 10) Seznam nízkoprahových a ambulantních zařízení**
- 11) Stávající platné dokumenty v resortu MŠMT**

1) ÚVOD

Preventivní výchovně vzdělávací působení musí být neoddělitelnou součástí výuky a života školských zařízení, každodenní život školy musí mít takovou kvalitu, aby studentům umožnil osvojit si kompetence zdravého životního stylu, které jsou nejúčinnějším preventivním nástrojem. Při diagnostice rizik pro možný výskyt sociálně patologických jevu u jednotlivých studentů je nutné analyzovat osobnost jedince, společenské vlivy formulující osobnost, konkrétní sociální situaci žáka a osvojování si základních ochranných kompetencí.

V současné době je třeba věnovat maximální pozornost prosazování principu samostatnosti, solidárnosti, zodpovědnosti a svědomitosti v celém systému výchovy a vzdělávání. Mládež by proto v budoucnu měla být především schopna

- rozhodovat se a řídit si svůj osobní a společenský život jednotlivce i člena společnosti
- projevit zájem o ostatní, jednat spolu s nimi v jejich prospěch, sdílet jejich zájmy
- nést zodpovědnost za své činy, plnit své úkoly a dokončit většinu toho, co začnou
- určit si morální hodnoty, určitý podnět nebo ideál a jednat podle nich

2) CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Československá akademie obchodní, střední odborná škola,

Resslova 5, Praha 2

- příspěvková organizace MHMP je nejstarší slovanskou obchodní školou v Praze. Je fakultní školou Fakulty financí a účetnictví Vysoké školy ekonomické v Praze.

Ředitelství školy

Ředitelka: Mgr. Dagmar Blažková (blazkova@cao.cz)

Statutární zástupce: Bc.Lenka Kalalová (kalalova@cao.cz)

Zástupci: Ing. Stanislava Vlachová (vlachova@cao.cz)

Základní informace o škole:

- státní obchodní akademie
- založena 1872 jako první obchodní škola s českým vyučovacím jazykem na území R-U monarchie
- zřizovatel Magistrát hl. m. Prahy
- OA 63-41-M/004 - čtyřletá denní forma vzdělávání ukončená maturitní zkouškou
- IZO: 000 638 455
- IČ: 61386138

Statistické údaje:

Celkový počet žáků je 425, z toho je 132 chlapců a 293 dívek

V jednotlivých ročnících:

1. ročník: 89 žáků, chlapců 33, dívek 56

2. ročník: 102 žáků, chlapců 32, dívek 70

3. ročník: 105 žáků, chlapců 45, dívek 60

4. ročník: 104 žáků, chlapců 25, dívek 79

Škola se nachází v centru Prahy nedaleko Karlova náměstí, se všemi klady i zápory tohoto umístění. Přibližně třetina žáků je mimopražských, dojíždějících.

3) ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU NA ŠKOLE

Cílovou skupinou v minulých preventivních programech byli všichni žáci školy.

Cíle preventivních intervencí byly formulovány jako boj proti zneužívání návykových látek,

rozvíjení osobních kvalit žáku, vytvoření prostoru pro smysluplné využívání volného času,

výchova k zodpovědnosti za své zdraví a zdravý životní styl a snížení výskytu sociálně patologických jevů v chování žáku.

Na základě individuálních pohovorů s žáky, předpokládaných životních stylů, způsobu uvažování žáku a vývoje na drogové scéně v naší republice je důležité se **zaměřit hlavně na nově přicházející žáky.**

Největší problémy jsou:

- **záškoláctví**, pozdní příchody
- nejvíce zneužívaná legální droga - **tabák**
- **konzumace alkoholických nápojů** (nikoliv ve škole)
- **špatné stravovací návyky** a s tím související poruchy příjmu potravy (anorexie, bulimie... obezita)
- někdy horší vztahy mezi spolužáky ve třídě

Osvědčuje se:

- **individuální pohovory s žáky**
- **seznamovací soustředění 1. ročníku** - Adaptační kurz
- **dobrá práce třídního učitele**

4) GARANT PROGRAMU A SPOLUPRACOVNÍCI

Garantem Minimálního preventivního programu je ředitelka školy
Mgr. Dagmar Blažková

Na programu dále nejvíce spolupracují:

protidrogová koordinátorka – Mgr. Ivana Ildbeková

výchovný poradce – PhDr. Zuzana Rohlíčková

zástupci ředitelky školy

třídní učitelé

Firma Feelnat – Feeling Nature o.s.

Sdružení Baobab

5) CÍLE PREVENCE NA ŠKOLE

- Rozšířit informovanost žáků, pedagogů a rodičů s nebezpečím šíření problematiky sociálně patologických jevů
- Dlouhodobým a účinným preventivním působením na žáky předem předcházet vzniku sociálně patologických jevů u žáků, především šikany, zneužívání návykových látek, poruch příjmu potravy
- Nácvik sociálních dovedností / sebepoznání, vzájemné poznání, uvědomování si vlastních pocitů, schopnost empatie, řešení konfliktů)
- Nadále zkvalitňovat sociální klima školy (zlepšení sociální komunikace a mezilidských vztahů)
- Zapojit do přípravy a realizace MPP široké spektrum učitelů
- Vytvářet otevřené partnerství s rodiči a veřejností
- Více se zaměřit na využití prožitkových programů s cílem zlepšit sociální klima ve třídách
- Podporovat schopnost týmové spolupráce
- Zvýšit odolnost dětí a mládeže vůči sociálně patologickým jevům, snížit rizika vlivu, které narušují zdravý osobnostní a sociální vývoj mládeže
- Snaha ovlivnit chování žáků ve smyslu podpory zdraví, včetně duševního
- Psychické i fyzické otužování /posilování sebevědomí, překonávání překážek, nácvik odmítacích schopností u žáků)
- Navést žáky k tomu, aby si dokázali vytvořit správný, resp. Kvalitní hodnotový žebříček (aby dokázali rozlišit dobré a špatné)
- Podpořit žáky tak, aby se podíleli na tvorbě prostředí a životních podmínek (např. tříděním odpadu, zaléváním květin, apod.)

6) PREVENCE - OBSAH A AKTIVITY

- **Adaptační kurz pro 1. ročníky - 15.-17.9.2010**, na který jsme už poněkolkáté získali grant z projektu „Zdravé město Praha 2010“, letos ve výši 30 000,- Kč

Cílem kurzu je formou psychosociálních tréninků, sebezkušenostních technik, technik práce ve skupině a sportovních aktivit zajistit jednak zdravé sociální klima **v nově vznikajícím kolektivu třídy** a vytvořit dobré mezilidské vztahy založené na vzájemné důvěře a pomoci. Jednak podpořit zdravý životní styl zařazením sportovních aktivit a nácviku psychohygienických relaxačních technik. Součástí je prevence rizikového chování, především prevence šikany ve třídě.

Realizátorem za ČAO Mgr. Ivana Ildbeková ve spolupráci s firmou **Feelnat – Feeling Nature o.s.**

Týmové aktivity: Zážitekové a týmové hry realizované na kurzu jsou prostředkem rozvoje těch dovedností a schopností, které napomáhají prevenci šikany ve třídě. Jsou to především: sebeúcta a úcta k druhým, komunikace, asertivita, nezaujatost a kritické myšlení, empatie, spolupráce, zvyšování sebevědomí.

Mezi nejčastěji užívané týmové hry na adaptačních kurzech patří např.:

Pád důvěry – hra rozvíjející vzájemnou důvěru a vlastní odvalu

Paprsek ve tmě – hra pro rozvoj komunikace a vzájemné důvěry

Pavučina – kontaktní hra s řešením problému

Atomová bomba – kontaktní hra pro rozvoj komunikace

Divadelní představení – každá skupina si připraví krátké vystoupení na zadané téma - vzájemná spolupráce, komunikace, rozdělení rolí, odpovědnost

Lanové dráhy – vzájemná podpora, rozvoj sebedůvěry, tolerance k méně zdatným

Zdravý životní styl:

V kurzu je část programu zaměřena na podporu zdravého životního stylu.

Cílem je ukázat a představit studentům péči o tělesné a duševní zdraví, ukázky zajímavého trávení volného času bez podpurných návykových látek, podpora protikuřáckých aktivit.

Tato část programu je rozdělena na několik na sebe navazujících částí.

1) Beseda na téma duševního zdraví, jeho udržování, předcházení poruchám psychiky, psychohygienu, s důrazem na 2 psychorelaxační složky: tělesná aktivita a klasická relaxace.

2) Praktický nácvik relaxačních technik – kombinace autogenního tréninku s progresivní svalovou relaxací, jogínskými relaxačními technikami, bleskové relaxace obličejových svalů a aktivní imaginací jako jednoduchých forem předcházení psychické nepohody, napětí a vyčerpání.

3) Sportovní aktivity s důrazem jednak na rozvoj celkového tělesného stavu a jednak se zdůrazněním příznivých vlivů sportu na psychiku a odbourávání stresu.

4) Porovnání účinku obou výše zmíněných technik a konkrétního působení na psychickou pohodu jednotlivých studentů – formou závěrečné besedy .

Místo: Sloup v Čechách

- **Lyžařský kurz pro 1. ročníky**, únor- březen, který je povinnou součástí osnov tělesné výchovy, kde studenti společně s pedagogy a instruktory tráví celý týden mimo školní prostředí v různých přírodních podmínkách. Akce přispívá k poznání vztahů v kolektivu, k odhalení, mnohdy učitelskému zraku skrytých, sociálně patologických jevů a k jejich přímému potlačení nebo zásahu.

- Peer program pro žáky 2. ročníku, konaný během celého školního roku

Peer program je vrstevnický program, jehož cílem je vytvořit skupiny žáků, které by aktivně působily v oblasti primární prevence. V naší škole se peer programu, který je organizován ve spolupráci se Pedagogicko-psychologickou poradnou pro Prahu 2, pravidelně účastní vybraní žáci 2. ročníků. Tito žáci se účastní pestrého programu přednášek a seminářů, především se sebezkušenostní tematikou, které vedou zkušení odborníci v oblasti primární i sekundární prevence (např. ředitelka PPP PhDr. Václava Masáková a další psychologové, sociální kurátoři, pod jejím vedením).

Součástí Peer programu je i několikadenní výjezd žáků, hrazený z grantu PPP.

- Sportovně-turistický kurz pro žáky 2. ročníků, realizován v květnu, je povinnou součástí osnov tělesné výchovy, kde studenti společně s pedagogy a instruktory tráví 5 dní mimo školní prostředí v různých přírodních podmínkách, nejčastěji v chatkách na břehu Lužnice a Nežárky. Součástí jsou tři různé formy trávení volného času: cyklistika, vodáctví, pěší turistika a sportovně-týmové hry. Všichni žáci během 5 dnů absolvují každou z těchto aktivit. Akce přispívá k poznání kolektivních vztahů, k odhalení, mnohdy učitelskému zraku skrytých sociálně patologických jevů a k jejich přímému potlačení nebo zásahu.

- Sportovní soutěže: Žáci se každoročně účastní „Poháru pražských škol“ v různých druzích sportu podle zájmu žáků.

Na škole je v činnosti Školní sportovní klub. Žáci mohou individuálně využívat v době svého volna a po dohodě s vyučujícími tělesné výchovy sportovní zařízení školy.

- **Beseda o životě s duševní nemocí pro žáky 2. ročníků, březen,** ve spolupráci se sdružením Baobab, přínosná přednáška a beseda o psychopatologii, která má 2 části, jednak konkrétní příběh studenta, vyprávěný jím samým o psychické nemoci a jednak teoretická přednáška na téma duševních poruch, na konci besedy je dán prostor pro dotazy. Velký přínos pro duševní zdraví žáků, jeho prevenci, vedení žáků k toleranci k lidem takto nemocným, „odmytizování“ problematiky duševních chorob apod.

- **V rámci výuky** společenskovedních oborů, zbožíznařství, tělesné výchovy a zeměpisu podporovat zdravý životní styl - provádět v hodinách výcvik sociálně psychologických dovedností, nacvičovat relaxaci - jako prevenci duševních poruch, zdůrazňovat problematiku kouření, návykových látek, vliv prostředí na člověka, východiska ze stresových situací, úlohu zájmů, koníčků a sportu, promítání školních videokazet s následným rozborem a besedou.

- **V rámci třídnických hodin** seznámení žáků s různými formami šikany, včetně nejmírnějších a často přehlížených projevů typu ostrakizace, vyčleňování z kolektivu, pomluv, posměchu apod. Možnosti svěření se a ohlášení projevů šikany třídním učitelům, výchovné poradkyni, metodičce prevence, či komukoli jinému, k němuž mají důvěru, případně využití e-mailové komunikace s vedením či některým z učitelů.

- **Jednorázové besedy pro žáky:**

1. ročníků problematika správného učení
4. ročníků problematika výběru povolání

- Školní parlament

Školní parlament přispívá ke zlepšení sociálních vazeb mezi žáky a učiteli, umožňuje žákům vyslovení názorů a návrhů ve vztahu k vedení školy.

Prostřednictvím parlamentu mají žáci možnost podílet se na rozvoji školy a přímo ovlivňovat dění v ní. Žáci se učí nejen komunikačním dovednostem mezi s sebou, ale učí se i komunikovat s dospělými, neboť se pravidelně každý týden setkávají na poradách s vedením školy.

7) METODY PŘI REALIZACI PREVENCE

Snaha o důsledné dodržování Školního řádu, proškolení pedagogických pracovníků v rámci porad, vícedenní kurzy, soutěže, výlety, přednášky a besedy, exkurze, soutěže – vědomostní i sportovní, divadlo, výstavy, rodičovské schůzky, zapojení do celostátních charitativních akcí apod.

8) POSTUP ŠKOLY PŘI PODEZŘENÍ NA ŠIKANU

Konfrontovat svá pozorování nebo ohlášení s ostatními kolegy.

Oznámit své podezření vedení školy, **konzultovat** další postup.

Dohodnout se, kdo povede vyšetřování, popřípadě přizvat psychologa.

Mezi čtyřma očima **vyslechnout** více nezaujatých **svědků** (spolužáků).

Vést **písemný záznam**, porovnávat, věnovat pozornost nesrovnalostem v časech a místech, využít i možnosti anonymních svědectví.

Spojit se s rodiči případné oběti, konzultovat výskyt nepřímých znaků šikany. Požádat je o spolupráci.

Vyslechnout oběť – citlivě, zcela diskrétně, zaručit bezpečnost a důvěrnost informací. Vše zapisovat nebo nahrávat.

Vyslechnout agresory – překvapivě, mezi čtyřma očima, znemožnit domluvu výpovědí. Vytipovat nejslabší článek, dovést k přiznání či vzájemnému obviňování.

Požádat vedení školy o **svolání výchovné komise** (vedení školy, výchovný poradce, školní metodik prevence, třídní učitel, psycholog). Ta posoudí na základě shromážděných informací, zda se jedná o šikanu, popř. jaký je stupeň její závažnosti, navrhne další postup vůči obětem, agresorům i třídě jako celku a jejich potrestání.

Pozvat individuálně k jednání **rodiče agresorů**, seznámit je se situací, sdělit jim navrhovaná opatření a požádat je o spolupráci. Pokud odmítají, **zvážit oznámení Policii ČR** – závisí na věku agresorů, na intenzitě a závažnosti šikany.

Rozebrat situaci se třídou, prodiskutovat, vysvětlit nebezpečnost a důsledky šikany, oznámit potrestání viníku.

Pokud se situace vyřeší pouze odchodem některých žáků, měl by **odejít agresor, a nikoli oběť**.

9) VÝCHOVNÉ PORADENSTVÍ

především: osobní, vztahové, vzdělávací, rodinné, zdravotní problémy, problematika závislostí a poruch příjmu potravy, šikany, volby povolání:

Mgr. Ivana Idlbeková – protidrogová koordinátorka

RNDr. Zuzana Rohlíčková – výchovná poradkyně

konzultační hodiny: úterý 14:00 - 15:00, čtvrtek 15:30 - 16:30

Po dohodě v libovolném termínu dle osobního rozvrhu!

S problémy je možno obrátit se i přímo na psycholožku Dr. Pohlovou, PPP pro Prahu 1, 2 a 4, Francouzská 56/260, Praha 10.

Telefon do poradny: 224 228 403.

10) SEZNAM NÍZKOPRAHOVÝCH A AMBULANTNÍCH ZARÍZENÍ POSKYTUJÍCÍCH SEKUNDÁRNÍ A TERCIÁLNÍ PREVENCÍ

Středisko pro mládež a rodinnou terapii

Apolinářská 4A, Praha 2

telefon **224 911 364**

dr. Vodňanská

pozn.: placené služby

detox

klienti od 6 let

Prev – centrum

Na Folimance 13 a 15, Praha 2

telefon **222 561 821**

dr. Skalík

pozn.: zejména klienti ve věku 6. - 9. třídy ZŠ až SŠ

vzdělávání v oblasti primární prevence

[www. prevcentrum.cz](http://www.prevcentrum.cz)

Rodinná poradna pro problémové uživatele drog

Vratislavova 11, Praha 2

telefon **224 235 597**

MUDr. Frouzová

pozn.: děti od 14 let

placené služby

ESET

Hektorova 805, Praha 4

telefon **279 227 718**

pozn.: rodinná terapie

skupina pro rodiče

letní psychoterapeutické pobyty rodičů s dětmi

klienti spíše od 15 let

Středisko výchovně-léčebné péče Triangl

Thomayerova nemocnice, Praha 4

telefon **261 084 011**

pozn.: klienti od 6 do 15 let

vzdělávání pedagogů, informační servis

Krizové centrum RIAPS Regionální Institut Ambulantních Psychosociálních Služeb

Chelčického 39, Praha 3 – Žižkov

tel. + fax 8.00 - 16.00 hod : + 420 222 586 768, 222 585 350

tel. + fax 16.00 - 8.00 hod : + 420 222 582 151 - Lůžkové oddělení

e-mail: riaps@mcssp.cz

pozn.: komplexní péče o člověka v obtížných životních situacích, které ohrožují jeho psychické zdraví akutní konzultace s psychiatrem nebo psychologem **24 hodin denně** krátkodobá podpůrná psychoterapie – doprovázení klienta směřující ke stabilizaci jeho stavu krátkodobý pobyt na lůžkovém oddělení k překlenutí krizového období

11) STÁVAJÍCÍ PLATNÉ DOKUMENTY V RESORTU MŠMT

STRATEGIE

- Strategie prevence rizikového chování u dětí a mládeže v působnosti resortu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy na období 2009 - 2012
 - o http://www.msmt.cz/_DOMEK/default.asp?CAI=2945
- Národní strategie protidrogové politiky na období 2005 až 2009
 - o http://wtd.vlada.cz/urad/urad_postaveni.htm
- Strategie prevence kriminality na léta 2008 – 2011
 - o <http://www.mvcr.cz/prevence/system/vlada/2004/index.html>

METODICKÉ POKYNY

- **Metodický pokyn ministra školství, mládeže a TV k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže (č.: 20 006/2007-51 ze dne 16. 10. 07)**
 - zdroj: http://www.msmt.cz/uploads/soubory/vestniky/MSMT11_07.pdf
- Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízeních (Cj.: 28 275/2000 -22)
- *Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané (Čj.: 25 884/2003-24)*
- Metodický pokyn MŠMT CR k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance (Čj.: 14 423/99-22)

- Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví (Čj.: 10 194/2002-14)

- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a žáků ve školách a školských zařízeních (Čj.: 29 159/2001-26)

VYHLÁŠKY

- Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních

o *Anotace - směrem k prevenci:*

o *Školská poradenská zařízení poskytují bezplatně standardní poradenské služby uvedené v přílohách 1 - 3 této vyhlášky (§1)*

o *Standardní činnosti poraden - Informační a metodická činnost spočívá zejména:*

- *v metodickém vedení práce výchovných poradců, školních metodiků prevence (1)*

- *v metodické pomoci při tvorbě preventivních programů (8)*

- *ve spolupráci se SVP při poskytování služeb pro žáky se SPCH a rizikem vzniku sociálně patologických jevů (9)*

o *Obsah poradenských služeb (§ 2, písm. c) kromě jiných činností se jedná o:*

- *prevenci a řešení výukových a výchovných obtíží, sociálně patologických jevů (zejména šikany a jiných forem agresivního chování, zneužívání návykových látek)*

- *dalších problémů souvisejících se vzděláváním a s motivací k překonávání problémových situací*

- Vyhláška MŠMT č. 73/2005 Sb. o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadanými

ZÁKONY

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (Školský zákon), v platném znění
- Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních, v platném znění
- Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, v platném znění
- Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů
- Zákon č. 135/2006 Sb., na ochranu před domácím násilím (účinnost od 1. ledna 2007)

Další zákony

- Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách
- Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí
- Zákon č. 257/2000 Sb., o probační a mediační službě
- Zákon č. 132/1982 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o rodině
- Zákon č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže
- Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon
- Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)
- Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích
- Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky
- Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii